

Discover "da Sapolsky" nin Evrimci Çarpıtmaları

Discover dergisinin Nisan 2006 sayısında, "%2 Farklılık (The 2% Difference)" başlıklı bir yazı yayınlandı. Nörobiyolog Robert Sapolsky tarafından hazırlanan yazı, aşağıdaki soruya cevap verme iddiasıyla hazırlanmıştı: "Bilim adamları şempanze genomunu artık deşifre etmiş durumdadır, biliyoruz ki DNA"mızın %98"i aynı. Öyleyse nasıl bu kadar farklı olabiliyoruz?"

Discover dergisinin Nisan 2006 sayısında, "%2 Farklılık (The 2% Difference)" başlıklı bir yazı yayınlandı. Nörobiyolog Robert Sapolsky tarafından hazırlanan yazı, aşağıdaki soruya cevap verme iddiasıyla hazırlanmıştı:

"Bilim adamları şempanze genomunu artık deşifre etmiş durumdadır, biliyoruz ki DNA"mızın %98"i aynı. Öyleyse nasıl bu kadar farklı olabiliyoruz?"

Sapolsky'nin bu soruyla ilgili yanıtına geçmeden önce, burada yaptığı saptamanın yanlışlığını gidermek gerekir. Sapolsky, şempanze genomu çalışmasına dayanarak şempanzeyle DNA"mızın ancak %2 kadar farklı olduğunu iddia etmektedir. Oysa bu iddia bilimsel bulgular karşısında geçersizdir. Üstelik bunun geçersizliğini gösteren bilimsel bulgu, Sapolsky'nin yorumladığı çalışmayla ortaya çıkarılmıştır! Evrimciler uzun yıllar, iki canlı arasındaki farklılığın %2 veya daha az, özellikle de %1.2 civarında olduğunu iddia etmişler, ancak şempanze genomunun deşifre edilmesi ve bunun insan genomuyla karşılaştırılması sonucu bu iddialarının evrimciler açısından "üzüntü verici şekilde yanlış" olduğunu anlamışlardır. Sapolsky'nin yazısının konusunu oluşturan University of Washington School of Medicine'dan Evan Eichler'in aşağıdaki yorumları, Sapolsky'nin %2 farklılık iddiasını açıkça yalanlar niteliktedir:

"İnsan ve şempanze, önceden zannedilen yakın kuzenler değiller. DNA"mız üzerinde geçmişte yapılan yüzeysel karşılaştırmalar dizilimlerimizin %98.5 ila %99 aynı olduğunu gösteriyordu. Sayıca 35 milyon olan ve toplam genomun %1.2'sine denk gelen tek harf değişimleri tek başlarına ele alındıklarında bu çıkabiliyor. Ama başka farklılıklar da var", diyor Eichler. Ayrı bir yazıda, duplike olmuş parçaların iki canlıya ait dizilimlerde farklı biçimlerde yayıldığını yazıyor. Bu bölgeler çeteleye %2.7"lik farklılık daha ilave ediyor. **Dolayısıyla, %1.2 oranı üzüntü verici bir şekilde hatalı**" diyor Eichler." (Michael Hopkin, "Chimpanzee joins the genome club", news@nature.com, 31 August 2005, <http://npg.nature.com/news/2005/050829/full/050829-9.html>)

İki canlı arasındaki farklılık en az %3.9 kadar, yani Sapolsky'nin iddia ettiğinin iki mislidir. Sapolsky ise istatistikler üzerinde yaptığı çarpıtmayla, evrimci önyargılarını bilimin gerçeklerinden önce tuttuğunu göstermiş olmaktadır.

Sapolsky'nin sözlerinde bir evrimci paradoks

Sapolsky, iki canlının DNA"larının yüksek oranda benzer olmasına karşılık çok farklı olduklarını da belirtmekte ve bu konuda şunları yazmaktadır:

Şempanzeler kompleks sosyal hayatlar sürdürürler, iktidar için politik oyunlar oynarlar, ihanet eder ve birbirlerini öldürür, alet yapar ve kültürün tanımını yerine getirir anlamda alet yapımını nesiller boyu öğretebilirler. Hatta sempoilerle mantık işlemleri yapmayı öğrenebilirler ve sayılarla ilgili şöyle böyle bir anlayışları da vardır. Ancak bu davranışlar, insan davranışlarının kompleksliği ve nüansına hiçbir şekilde erişemez ve bana göre şempanzelerin estetik, maneviyat ve ironi ve dokunaklılığa sahip olduklarına dair en küçük bilimsel kanıt dahi bulunmamaktadır.

Sapolsky bir nörobiyolog olduğu için konuya beyin merkezli bir analiz geliştirmekte ve beyin hücrelerinin işlevlerinin insanda ve diğer hayvanlarda tamamen aynı olduğunu yazarak paradoksu ortaya koymuş olmaktadır:

"İnsan beyninden nöronu bir mikroskop altında inceleyin, sonra aynısını bir şempanze, sıçan, kurbağa ya da denizlerde yaşayan sümüklü böceklerin beyin hücresi için de yapın. Nöronların tümü aynı görünür: bir uçta lifli dendritler, diğer uçta akson kablo. Hepsi aynı temel mekanizmaya göre işler: çeşitli kanal ve pompalar sodyum, potasyum ve kalsiyumu bir yerden bir yere iletir ve aksiyon potansiyeli adı verilen bir uyarım dalgası başlatırlar. Hepsinde benzer nöroaktarıclar vardır: serotonin, dopamin, glutamat vs. Bunların tümü, aynı tipte yapı taşlarıdır. "

Evrimcilerin, insan ve şempanzeyi birbirinden ayıran geniş davranışsal farklılığı, biyolojik olarak basite indirgenmiş farklılıklarla açıklamaya çabalamaları onları mantıksal bir çelişkinin içine sürüklemektedir. Sapolsky'nin sözlerinden de anlaşıldığı üzere, iki canlı arasında genetik farklılık azdır, beyin hücrelerinin işlevi açısından ise en küçük farklılık dahi bulunmamaktadır. Ama buna rağmen insan, hiçbir şempanzenin -ya da herhangi başka bir canlının- sahip olmadığı bir zihinsel unsura sahiptir. Bunun adı ise "akıl"dır. İnsan, akli sayesinde spor, sanat, eğitim, bilim ve teknoloji gibi çok çeşitli ilgi alanları geliştirmiş, bu bilgisi sayesinde yaşamını kolaylaştıran ve ilgi çekici kılan icatlar gerçekleştirmiş; üniversiteler, kütüphaneler, gökdelenler, tiyatrolar kurmuş, uzaya mekik göndermiştir.

Evrim teorisi, diğer canlılarla temelde aynı biyolojiyi paylaşan insanın nasıl olup da bu özgün özellikleri kazanabilmiş olduğunu açıklayamamaktadır. Nitekim şempanze genomunu deşifre eden bilim adamları konsorsiyumunun üyelerinden ve aynı zamanda Washington Üniversitesi'nde genom bilimleri yöneticisi olan Robert Waterson "[Genetik olarak] Çok farklı değiliz. Ancak bizim dil yeteneğimiz, otomobillerimiz, kahve makinelerimiz ve psikoterapimiz var. Bunların tümü nasıl olur da [genetik] plandaki az sayıdaki genetik değişiklikten kaynaklanabilir?" diyerek bu soruna işaret etmiştir. (Tom Paulson, "Chimp, human DNA comparison finds vast similarities, key differences", Seattle-Post Intelligencer, 1 September 2005, http://seattlepi.nsource.com/local/238852_chimp01.html)

Sapolsky'nin beyin hacmiyle ilgili mantık bozukluğu

İnsan ve şempanze genomlarının karşılaştırıldığı çalışma, bu iki canlıda nöral gelişimi kontrol eden genlerde farklılıklar ortaya koymuştur. Sapolsky bu konuda şunları yazmaktadır:

...sinir sistemindeki hücre bölünmelerinin sayısını bir durma noktasına gelmeden önce nispeten az sayıda gen düzenlemektedir. Ve tam da nöral gelişimle ilgili olan bu genlerin bazıları, insan ve şempanze genomları arasındaki farklılıklar listesinde yer almaktadır.

Sapolsky daha sonra, insan beyni ve şempanze beyninin aynı tipte yapı taşına sahip olduklarını, insan beyninin üstünlüğünün çok daha fazla sayıdaki beyin hücresinin özgün bir biçimde birbirlerine bağlanmış olmasından kaynaklandığını yazmakta, bunu da "insanı insan yapan faktör" olarak göstermektedir.

Ancak insan beynindeki nöronların sayısal üstünlüğü, sadece kompütasyon kapasitesinde bir üstünlük faktörü olarak kabul edilebilir. Örneğin, işlem gücü açısından daha kapasiteli bir bilgisayar, bu özellik açısından daha zayıf bir bilgisayara göre birim zamanda daha çok işlem yapabilmektedir. Ama işlem gücünün çok olması, onu insan gibi "düşünüp hissedebilen" bir varlığa dönüştürmemektedir.

Bir diğer deyişle, insanın beyin hücreleri açısından sayısal üstünlüğü, "bilinç"li bir canlı olmasının açıklamasını oluşturmamaktadır. Bir dönemin önde gelen evrimcilerinden biyolog Julian Huxley bu gerçeği şöyle itiraf etmiştir:

"Bilinçli hal kadar olağanüstü birşeyin nasıl olup da bir sinir hücresinin başlatıcı hareketi sonucu ortaya çıktığı, aynı Aleaddin'in lambası hikayesinde lambanın ovuşturulmasıyla cinin görünmesi kadar anlaşılmalıdır..." (The Problem of Consciousness, Colin McGinn, Athenaum Press Ltd, Gateshead, Tyne & Wear, 1991, sf. 1)

Tek bir nöronla bilinç arasında gösterilmiş bilimsel bağlantı olmadığına göre, çok sayıda nöronun bilince yol açtığını iddia etmenin de bilimsel bir zeminin bulunmadığı açıktır. Dolayısıyla Sapolsky'nin "insanın beyni, evrim sürecinde irileşti, bu sayede akıllı bir canlıya dönüştü" mantığındaki yaklaşımı da geçersizdir.

Sapolsky'nin "evrim dersi" safsatası

Evrimci bilim adamlarının çeşitli biyolojik yapı veya özelliklere dair açıklamaları, şu veya bu gibi benzerliklere işaret edip bir formun başka bir formdan evrimleştiği yönünde geliştirdikleri hayali senaryolardan ibarettir. Evrimi en baştan bir dogma olarak benimsedikleri için hiçbir deney ve gözleme dayanmayan bu masallarını gerçeğe en yakın açıklamalar olarak körü körüne kabul etmekte ve öyle anlatmaktadırlar. Sapolsky de bu bilimsel içerikten yoksun, körü körüne bakış açısının etkisinde masallar anlatmakta ve insan ve şempanze beyninin genetik altyapıları hakkında şu sözlere yer vermektedir:

"Ama ortaya çıkıyor ki, şempanze beyni ve insan beyni genetik altyapılarında çok az farklılaşıyor. Aslında şempanze genomuna yakından bir bakış, genler ve evrimin nasıl çalıştığına dair önemli bir ders vermektedir..."

Halbuki bu durum hakkında objektif olarak söylenebilecek söz, beyin gelişiminin hangi genler tarafından kontrol edildiği ve bu genlerin iki canlıda hangi oranda benzer oldukları hakkında olabilir. Bir genin fonksiyonu veya dizilimi, o genin evrimle ortaya çıktığını kanıtlamaz. Nitekim evrim teorisyeni ve biyolog John Maynard Smith, bir özelliği devreye sokan bir geni bulmanın bunun nasıl evrimleşmiş olduğunu da anlamak anlamına gelmeyeceğini, aksini düşünmenin saçmalamak olduğunu belirtmiştir (Michael Brooks, "The Mysteries of Life", *New Scientist*, sayı 2473, 4 Eylül 2004, sf. 24).

Dolayısıyla bazı beyin hücrelerini kontrol eden genler gerçekte evrim dersi vermemektedir; Sapolsky asılsız ve saçma bir takım iddialar ileri sürmektedir, o kadar.

Sonuç:

- Şempanze genomu çalışması, iki canlı arasındaki genetik farklılıkların önceden kabul edilenin üç misli kadar olduğunu göstermiştir. Ama Sapolsky bunu yazısında "%2" olarak çarpıtmaktadır.
- Nöronun bilinç oluşturduğuna dair hiçbir bilimsel kanıt bulunmamaktadır ancak Sapolsky çok sayıda nöronun insanı diğer canlılardan ayıran akli ortaya çıkarabileceği masalını anlatmaktadır.
- İnsan ve şempanze beynini kontrol eden genler, sadece bunların işlevine dair bilgiler sunmaktadır. Ama Sapolsky bunların evrim dersi verdiği çarpıtmasını yapmaktadır.

Ne var ki Sapolsky'nin bu masal ve çarpıtmaları, bilim yazarı Roger Lewin'in aşağıdaki sözlerinde ifade ettiği "meydan okumayı" ortadan kaldırmış değildir:

Fiziksel alanda insanın evrimiyle ilgili herhangi bir teori nasıl olup da, güçlü çeneler ve köpeklerde olduğu gibi uzun haçer dişlerle donatılmış, dört bacağı üzerinde koşabilen maymun benzeri atanın, doğal savunma anlamında güçsüz olan yavaş, iki ayağı üzerinde yürüyebilen bir hayvana dönüştüğünü açıklamalıdır. Buna ek olarak Huxley'in ifade ettiği gibi bizim "bir dağın üzerinde yükselmemizi" sağlayan akıl, konuşma, ahlak; işte bu, evrim teorisine tam anlamıyla bir meydan okumadır. (Roger Lewin in <http://www.mesozoic.demon.co.uk/mankind.html>)

Discover editörlerini, bir varoluş hikayesi olarak benimsedikleri evrim teorisini hayali hikayeler ve çarpıtmalara bilimsel görünümde ayakta tutma çabasına son vermeye davet ediyoruz.

<https://www.harunyahya.info/makaleler/discoverda-sapolskynin-evrimci-carpitmalari>